

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา

สังคมโลกปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพื่อให้ทัดเทียมกับสังคมอารยธรรมนานาประเทศ ที่เจริญก้าวหน้า การพัฒนาประเทศจึงเริ่มต้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่ดี โดยให้มนุษย์ ได้รับการศึกษา ที่สูงขึ้น มีทักษะในการดำรงชีวิต และมีการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ การปฏิรูป การศึกษา มุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนา ด้านทักษะ กระบวนการ คิดแก้ปัญหาและการประยุกต์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนการสอน จึงเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ และทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิดแก้ปัญหา รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่ ใฝ่ เรียนอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะเป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542) รัฐจึงได้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนแนวการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม และมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ. 2542) และได้ ปรับแนวความคิดการพัฒนาประเทศ แนวใหม่ ที่ไม่มองการพัฒนาประเทศแบบแยกส่วน แต่กลับมาเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึด มนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้ นักเรียนเป็นบุคคล ที่มีคุณลักษณะเป็นคนเก่ง คนดี และ มีความสุข (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 6-11)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (กระทรวงศึกษาธิการ.2546 : 11) ได้กำหนด ความมุ่งหมาย และหลักการการจัดการศึกษา ต้องเป็น ไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน ทุกคน โดยยึดหลักว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ที่สุด ต้องส่งเสริมให้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้อง เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ละระดับ

การศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ(5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ"

การศึกษา เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้มนุษย์ ได้เรียนรู้ ตั้งสมประสงค์ พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และรู้จักการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีสติปัญญารู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสังคม เพื่อเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนและพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของ ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน คณะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตา ที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาปีการศึกษา 2542 กำหนดบทบาทให้โรงเรียนมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อสามารถดูแล ป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เล็งเห็นว่า ภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนอย่างมากมาย เช่น การทะเลาะวิวาท การแต่งกาย ู้สาว ยาเสพติด การแข่งรถจักรยานยนต์บนท้องถนนอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและจิตใจ ของเด็กและเยาวชนในวัยเรียน และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต จึงมีนโยบายสำคัญที่จะต้อง

ร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการแก้ไขปัญหา วิธีหนึ่งคือ นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการอย่างจริงจัง เนื่องจากการประเมินผลพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุข (อภิชาติ. 2547 : 19) จากสถานะวิกฤติและปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริม พัฒนาป้องกัน แก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดย การมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547ข : 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547ข : 14) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษา กระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายลำดับความสำคัญ กำหนดกิจกรรม/โครงการ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและมอบหมายหน้าที่การดำเนินการตามแผน ได้แก่ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือและการส่งต่อการนิเทศกำกับติดตามและการประเมินผล สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียนและแก้วิกฤตสังคม จึงควรนำกระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง โดยมุ่งหวังให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนร่วมมือกันดำเนินงาน และที่สำคัญที่สุดคือ บทบาทของผู้บริหารและครูที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจอย่างกัลยาณมิตร ทั้งนี้เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งในเชิงสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การป้องกันมิให้เกิดปัญหา การส่งเสริมการพัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้

โรงเรียนวัฒนพุกษา ตั้งอยู่เลขที่ 109/1 หมู่ 5 ถนนภูมิเวท ตำบลปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 มีเนื้อที่ 7 ไร่ 2 งาน 20 ตารางวา เปิดการสอน เมื่อ วันที่ 17 พฤษภาคม 2515 โดยมีนายภัทร วัฒนพุกษา เป็นเจ้าของและผู้รับใบอนุญาต และ เป็นผู้อำนวยการ นางพิณทอง วัฒนพุกษา เป็นครูใหญ่และผู้จัดการ เปิดสอน ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถมและมัธยมศึกษาตอนต้นมีอาคารเรียนทั้งหมด 9 อาคาร มีจำนวนบุคลากร

115 คน จำนวนนักเรียน 1,788 คน โรงเรียนวัฒนพุกษาตระหนักถึง ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเติบโตอย่างมีคุณภาพ ครบทุกด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งความมุ่งหวังนั้นจำเป็นต้องอาศัย ความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง รวมทั้งหน่วยงานภายนอกและชุมชนที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนได้ดำเนินการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้หลักในการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจาก ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีมาตรฐานขั้นตอนชัดเจน มีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพและมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่ง ของสถานศึกษาที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา รวมทั้งบุคลากรภายนอกสถานศึกษา คือ ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมาตรฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการทำความเข้าใจของบุคลากรทุกฝ่ายให้มีความเข้าใจที่ตรงกันระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนวัฒนพุกษา มีปัญหาดังนี้คือ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากครูผู้เกี่ยวข้อง นักเรียน และผู้ปกครอง ในการให้ข้อมูล ครูประจำชั้นไม่สะดวกในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัฒนพุกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ว่าอยู่ในระดับใด ผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนางานหรือปรับปรุงแก้ไข ป้องกัน ปัญหาที่เกิดขึ้น ในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัฒนพุกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียน ครูอาจารย์ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนวัฒนพุกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1. เพื่อที่จะได้รับทราบถึงสภาพการปฏิบัติงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนางาน หรือปรับปรุงแก้ไข ป้องกัน ปัญหาที่เกิดขึ้น ในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาคครั้งนี้ศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัฒนพุกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการศึกษาการศึกษา คือประชากรครูระดับประถมและมัธยมศึกษาโรงเรียนวัฒนพุกษา (ครูประจำชั้นห้องละ 1 คน) จำนวน 40 คน ปีการศึกษา 2553

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัฒนพุกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี เขต 2 ตามองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมนักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. การส่งต่อ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ในการดำเนินการศึกษาคครั้งนี้ คือ โรงเรียนวัฒนพุกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการทำการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ผู้ให้ข้อมูลในการทำการศึกษาคือครูประจำชั้นระดับประถมและมัธยมศึกษาโรงเรียนวัฒนพฤกษา จำนวน 40 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษาการทำการศึกษเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ
  1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
  2. การคัดกรองนักเรียน
  3. การส่งเสริมนักเรียน
  4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
  5. การส่งต่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการของครูที่ปรึกษาในการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัธยาศัยของตนเอง

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการ (PDCA) ได้แก่การเตรียมการและการวางแผน ดำเนินการ(Plan) การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ (Do) การตรวจสอบและการประเมินผล (Check) การรายงานผลการปฏิบัติงาน (Action) โดยมีขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (ธนุเพียรพิเศษ. 2546 : 4)

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูล พื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ได้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือ มีวิธีการหรือเครื่องมือหลายอย่าง อาทิ การสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ศึกษาข้อมูล ทดสอบ ฯลฯการเลือกใช้เครื่องมือให้พิจารณาตามความเหมาะสมเพื่อที่จะสามารถรู้จักนักเรียนแต่ละคนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลมาจำแนก คัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การ

คัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูและสอดคล้องกับสภาพความจริง สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามต้องการของสถานศึกษาและชุมชน สิ่งสำคัญที่ครูที่ปรึกษาต้องตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมคือ ต้องมีการเตรียมข้อมูลนักเรียนแต่ละคนให้ชัดเจน และในการสื่อสารกับผู้ปกครองจะต้องระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะนำไปให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน ในการจัดการประชุมทุกครั้งครูที่ปรึกษาจะต้องบันทึกหลักฐานการประชุมแต่ละครั้งเพื่อเป็นหลักฐาน เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเป็นข้อมูลสำหรับการจัดการประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง ครูที่ปรึกษาต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน วิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน โดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือที่ตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการ หรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูที่ปรึกษาแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อนเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคนได้

การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการเองได้ จึงต้องมีกระบวนการในการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อช่วยในการบำบัดรักษาต่อไป ความสำเร็จในการช่วยเหลือนักเรียนเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของนักเรียน ครูทุกฝ่าย และการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากผู้ปกครอง อีกทั้งจากจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน เพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก็จะทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

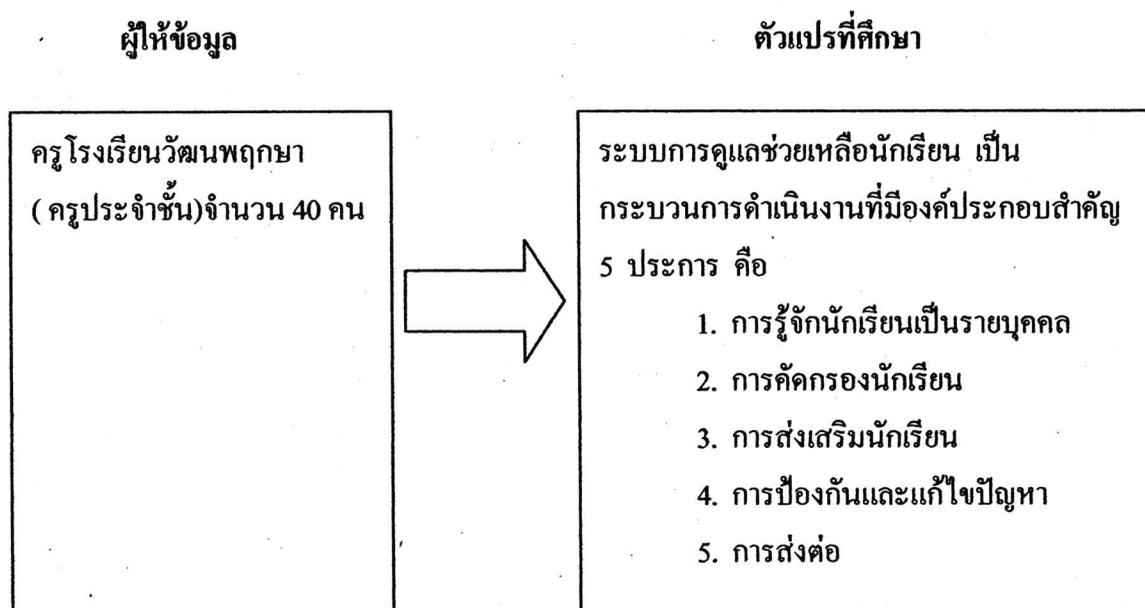
ครูประจำชั้น หมายถึง ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอนในโรงเรียนและได้รับแต่งตั้งจากผู้บริหาร โรงเรียนให้เป็นครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้น มีหน้าที่กำกับดูแลนักเรียนประจำชั้นต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การปฏิบัติตนและการอยู่ร่วมกันของนักเรียน

โรงเรียนวัฒนพฤกษา หมายถึง สถานศึกษา ตั้งอยู่เลขที่ 109/1 หมู่ 5 ถนนภูมิเวท ตำบลปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การ จัดการศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุม 4 อำเภอ ได้แก่ อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง อ.ไทรน้อย และ อ.ปากเกร็ด

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาการทำการศึกษา เรื่อง สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัฒนพฤกษา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547ง : 14) ผู้วิจัยจึงได้กรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา